

CEMİL KOÇAK
Belgelerle
Heyeti Mahsusalar

İletişim Yayınları 1065 • Araştırma-İnceleme Dizisi 177

ISBN-13: 978-975-05-0301-6

© 2005 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2005, İstanbul
2. BASKI 2016, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

DIZI KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Cumhuriyet'in ilk yıllarında TBMM toplantısı

UYGULAMA Hüsnü Abbas

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

CEMİL KOÇAK
Belgelerle
Heyeti
Mahsusalar



i l e t i ŝ i m

CEMİL KOÇAK 1956'da İzmir'de doğdu. Orta öğrenimini İzmir'de tamamladıktan sonra, 1978'de SBF Basın-Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. SBF'de yüksek lisans ve doktora eğitimine devâm etti (1978-1980). Âfet Inan Tarih Araştırmaları Ödülü'nü kazanan (1990) *Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938-1945)* yazarın doktora tezidir (1985). Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi doktorasından sonra, 1991 yılında Siyasal ve Sosyal Bilimler doçenti oldu. *Abdülhamid'in Mirası* (1990) ile Sedat Simavi Vakfı Sosyal Bilimler Ödülü'nü kazanan (1991) *Türk-Alman İlişkileri (1923-1939)* (1991) adlı araştırmaları yayımlandı. Makaleleri ve kitap tanıtım yazıları, başta *Tarih ve Toplum* ve *Toplumsal Tarih* olmak üzere, çeşitli dergilerde yayımlandı. Samet Agaoglu'nun *Siyâsi Günlük; Demokrat Parti'nin Kuruluşu* adını taşıyan günlüğünü (1992) ve Haldun Derin'in *Çankaya Özel Kalemimi Anımsarken (1933-1951)* adlı anılarını (1995) yayına hazırladı. Sabancı Üniversitesi tarafından 1998 yılında yayımlanan *Birinci Meclis* adlı kitabın da editörlüğünü yaptı. 2003 yılında İletişim Yayınları tarafından *Umûmî Müfettişlikler (1927-1952)* adlı kitabı yayımlandı. *Belgelerle Heyeti Mahsusalar* kitabı da yine aynı yayınevinden 2005 yılında çıktı. Bunu *Belgelerle İktidar ve Serbest Cumhuriyet Fırkası* kitabı (2006) izledi. *Geçmişiniz İtinayla Temizlenir* (2009) ve *Tek Parti Döneminde Muhafif Sesler* (2011) başlıklı kitaplarında çeşitli yazılarını bir araya topladı. *Türkiye'de İki Partili Siyâsi Sistemin Kuruluş Yılları: İkinci Parti* (cilt 1) adlı çalışması 2010'da, serinin ikinci cildi *İktidar ve Demokratlar* 2012'de, üçüncü cilt *Rejim Krizi* adıyla 2013'te, dördüncü cilt de *Dönüşüm: Ordu, Din, Hukuk, Ekonomi ve Politika* adıyla 2015'te yılında yayımlandı. 1984-1999 yılları arasında TÜBİTAK'ta çalışan ve 2007'de profesör olan yazar, halen Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak, yakın dönem siyâsi tarihimize ilgili araştırmalarını sürdürmektedir.

*Çok Sevgili Hocam
Metem Tunçay'a...*

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASIM İÇİN NOTLAR.....	13
SUNUŞ	
Kaynaklar, Amaç ve Yöntem.....	25
GİRİŞ.....	29
BİRİNCİ BÖLÜM	
“Heyeti Mahsusalar (1923-1938): Cumhuriyete Geçişte Osmanlı Asker ve Sivil Bürokrasinin Ayıklanması”	
METE TUNÇAY.....	57
İKİNCİ BÖLÜM	
“Heyeti Mahsusalar: Bir Soru, Bir Yanıt ve Öykünün Sonu”	
CEMİL KOÇAK.....	81
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
“Heyeti Mahsusa’dan Geçen Bahriyeliler ve (Vahdettin’in Yâveri) Yüzbaşı Fahri Efendi”	
FAHRİ ÇOKER.....	99
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
“Bir Roman Gibi”	
BEZMİ NUSRET KAYGUSUZ.....	109
“80 Yıllık Hâtırâlarım”	
CEMİL TOPUZLU.....	118

BEŞİNCİ BÖLÜM

**Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Belgelerinde
Heyeti Mahsusalar** 123

BİRİNCİ KISIM

MEVZUATA İLİŞKİN BELGELER	123
Bir Tefsir Talebi.....	123
23 Haziran 1927 Târihli Heyeti Umûmiye Karârı	125
Elâziz [Elâzığ] Mebusu Hüseyin (Gökçelik) Bey'in 854 Numaralı Yasaya Ek Önerisi.....	126

İKİNCİ KISIM

HEYETİ MAHSUSA KARARLARINA VE UYGULAMALARINA İLİŞKİN BELGELER	127
(Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı)'nın Emekli Dış Hekimi Sâmî Günzberg Hakkındaki Karârı.....	127
(Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı) Tarafından Askerlikle İlişkisi Kesilen Bir Subay.....	129
(Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı) Tarafından Askerlikle İlişkileri Kesilen Bâzı Subaylar	130
(Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı) Karârı ile Askerlikle İlişkileri Kesilen Bâzı Subaylar Hakkında Yapılan Muameleler.....	144
Bahriye Vekâleti'nin (Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı'n)ca Askerlikle İlişkileri Kesilen Bahriyeli Subayların Durumlarının Yeniden Gözden Geçirilmesi Yolundaki Önerisi ve Sonucu.....	146
(Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı) Tarafından Askerlikle İlişkileri Kesilen Bâzı Subaylar	149
Erzincan Mebusu Abdülhak Bey'in (Mülki) Heyeti Mahsusa'nın Yanısıra Her Vekâletten İptidâi ve İlhârî Bir Komisyonu Mahsus Teşkilî Yönündeki Önerisi	155
Sinop Mebusu Recep Zühtü Bey'in (Mülki) Heyeti Mahsusa'nın Derhâl Teşkilî Yönündeki Önerisi	157
Başvekâlet'in (Mülki) Heyeti Mahsusa'nın Zamânında Tamamlanamayan Faaliyetlerine ve Bu Konuda Alınması Gereken Önlemlere İlişkin Görüş, Düşünce ve Önerileri.....	158
Sinop Mebusu Recep Zühtü Bey'in (Mülki) Heyeti Mahsusa'nın Bir Yıllık Faaliyetleri Hakkında Dâhiliye Vekili'nden Şifâhi Sorusu.....	162

854 Sayılı Yasanın Uygulamasına Bir Örnek.....	163
(Mülkî ve Askerî) Heyeti Mahsusalar Tarafından Tasfiye Edilen Memur ve Subayların Emekli Maaşlarına İlişkin Talep ve Tartışmalar.....	163
Âli Karar Heyeti Reisliği'nin Bir Tâmimi.....	173
Moskova Eski Büyükelçisi Gâlip Kemâlî (Söylemezoğlu) Bey Hakkındaki Muamele	173

ÜÇÜNCÜ KISIM

**HEYETİ MAHSUSA KARARLARINA KARŞI İTİRAZLAR VE
İTİRAZLARIN SONUÇLARINA İLİŞKİN BELGELER..... 176**

I) HEYETİ MAHSUSA KARARLARINDAN SONRA TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NE, BAŞBAKANLIĞA VE MÜDÂFAAI MİLLİYE VEKÂLETİ'NE YAPILAN İTİRAZLAR VE SONUÇLARI.....	176
Emekli Binbaşı Ahmet Oğlu Mustafa'nın İtirâz Dilekçesi	176
TBMM Başkanlığı'nın Bahriye Yedek Subaylarından Emekli Teğmen İshak Efendi'nin Başvurusuna İlişkin Muamelesi.....	177
Müdâfaai Millîye Vekâleti'nin (Bursa Askerî) Heyeti Mahsusa(sı) Tarafından Askerlikten Çıkarılan Mustafa Nûri Efendi Hakkındaki Muamelesi	178
Dört Yol Kazâsı Mahkeme Eski Baş Kâtibi Hasan Fehmi Efendi'nin İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi.....	179
İstanbul Eski Telgrafçılarından Ahmet Eyüp Efendi'nin İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	182
İkinci Abdülhamid'in Yakınlarından Ali Rızâ Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi.....	183
Başvekâlet Muamelât Müdüriyeti'nin 41. Alay Birinci Tabur Kumandanlığı'ndan Emekli Binbaşı İhsan Oğlu Mehmet Sâlih Efendi Hakkındaki Muamelesi.....	186
II) ÂLİ KARAR HEYETİ'NE YAPILAN İTİRAZLAR VE SONUÇLARI	187
Âli Karar Heyeti'nin Emet Müftüsü Osman Efendi Hakkındaki Kararı.....	187
III) ÂLİ KARAR HEYETİ'NİN ÇALIŞMALARINI TAMAMLAMASINDAN SONRA HAKLARINDA BİR KARAR ALINAMAYANLAR TARAFINDAN CUMHURBAŞKANLIĞI'NA VE BAŞBAKANLIĞA YAPILAN İTİRAZLAR VE SONUÇLARI.....	195
Antalya'da Gâziantep Eski Sûlh Hâkimi Tikveşli Mehmet Hamdi Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	195

IV) ÂLİ KARAR HEYETİ'NİN ALEYHTE KARARLARINA KARŞI BAŞBAKANLIĞA YAPILAN İTİRAZLAR VE SONUÇLARI	197
Balıkesir Eski Mutasarrıfı Cevdet Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	197
Balıkesir Vilâyeti Vâridat Dâiresi Tahsil Şûbesi Tebliğ Eski Memuru Ahmet Mucip Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	201
Hukuk Öğrencisi Ispartalı (Mustafa) Afif Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	203
TBMM Arzuhâl Encümeni'nin İtirâz Dilekçelerinin Yeniden Tetkikine İlişkin Önerisi.....	207
Tahran Eski Büyükelçisi Sadrettin Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	210
Cidde Eski Kadısı İsmâil Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	211
Başvekâlet Muamelât Müdürlüğü'nün Bursa Askerî Heyeti Mahsusası'nın Emekli Yüzbaşı Sâlih Bey Hakkındaki Karârı Hakkında Bir Yazısı.....	217
Heyeti Mahsusa Kararlarını Temyiz Eden Âli Karar Heyeti'nden Olumlu Sonuç Alanlar Hakkında Bir Yazı	217
Müdâfaai Milliye Vekâleti'nin Sâbık Miralay [Albay] Yusuf Bey ile Beş Arkadaşı Hakkındaki Muamelesi.....	218
V) ŞÛRÂYI DEVLET (DANIŞTAY) MÛLKIYE DÂİRESİ'NE YAPILAN İTİRAZLAR VE SONUÇLARI	220
Mehmet Sait Oğlu İsmâil Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	221
Eski Zâbit Vekili Hasan Hilmi Oğlu Fâik Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	221
Makinalı Tüfek Eski Mülâzımı (Teğmeni) Lütü Oğlu Ahmet Burhânettın Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	223
Piyâde Yüzbaşı Hüseyin Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	224
17. Alay İmamlığı'ndan Emekli Hüseyin Hüsnu Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	225
Sâbık Birinci Mülâzım (Üsteğmen) Mahmut Hamdi Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	226
Eski Tabip Kıdemli Yüzbaşı Vâsıf Semuki Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	226

Doktor Kimyâger Hüseyin Hüsnü Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	227
Sâlihli Eski Kadısı Mehmet Emin Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	228
Emekli Askerî Hesap Memuru Hasan Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	228
Eski Yedek Teğmen Kavalalı Mustafa Oğlu Necmettin Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	229
Eski Yedek İkinci Mülâzımı (Teğmen) Ârif Oğlu Nazif Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	230
Eski Sûvâri Yüzbaşı Abdullah Avni Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	230
Hâfız Ahmet Oğlu Sâkıp Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	231
Kırşehir İstinaf Mahkemesi Eski Reisi Sâlih İzzet Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	231
Eski Piyâde Birinci Mülâzımı (Üstteğmen) Halil Oğlu Mehmet Sezâi Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	232
Üsküdar Eski Mutasarrıfı Samih Fethi Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	233
Eski Yedek Piyâde Teğmeni Ziyâ Oğlu Hüseyin Hasip Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	234
Eski Topçu İkinci Mülâzımı (Teğmen) İzzet Oğlu Feyzi İzzet Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	234
Eski Piyâde Birinci Mülâzımı (Üstteğmen) Mustafa Oğlu Cemâl Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	235
Eski Piyâde Birinci Mülâzımı (Üstteğmen) İsmâil Hakkı Tarhan Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	236
Mûlgâ İstanbul Şehremâneti Eski Muavini M. Sâmi Baykal Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	236
Galata Paket Postahânesi Eski Memuru Serkis [Sarkis] Ohannisyan Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	237
Mehmet Oğlu Musâ Kâzım Bey'in İtirâz Dilekçesi ve Muamelesi	239
Şûrâyı Devlet Mülkiye Dâiresi'nin Askerî ve Mülki Heyeti Mahsusa Kararlarını Temyiz Eden Âli Karar Heyeti'nin Temyiz Sonuçlarına İlişkin Bir Raporu	240
Bir Sonuca Doğru	243

Ekler	245
EK A: TBMM Gizli Celse Zabıtları (20/22/24 Eylül 1339/1923).....	247
EK B: TBMM Zabıt Ceridesi (24/27 Aralık 1340/1924 ve 26 Mayıs 1926).....	358
EK C: İstanbul Milletvekilliğine Seçilen Zeki Rızâ Sporel'in Seçim Tutanağı Hakkında Tutanakları İnceleme Komisyonu Raporu	417
EK D: İstanbul Milletvekilliğine Seçilen Zeki Rızâ Sporel'in Seçim Tutanağı Hakkında Tutanakları İnceleme Komisyonu Raporu'na İlişkin TBMM'deki Tartışmalar/ Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi (Birleşim: 13/Oturum: 1) (6 Aralık 1946).....	423
EK E: Belgeler	451
Kaynakça	539

İKİNCİ BASIM İÇİN NOTLAR

Heyeti Mahsusalar, aradan geçen on yıldan uzun bir süre sonra yeniden yayınlanıyor. Çok sevindiricidir ki; bu sürede bu alanda bazı yeni çalışmalar da yapıldı. Şimdi meraklı okuyucular ve özellikle de araştırmacılar için bu çalışmalarını bu vesileyle özetlemeye çalışacağım...

Ali Birinci; kitabımın ilk baskının üzerinden yalnızca bir yıl geçtikten sonra; bir yazısında (“*Sait Molla'nın Serencâmi*”, *Müteferrika*, Sayı: 30, (Kış 2006), s. 145-158) Sait Molla'dan söz ederken; bazı İngiliz Muhipleri Cemiyeti üyeleri hakkındaki Heyeti Mahsusa kararlarını da nakletmektedir. Bu meyanda; kitabımda Sâmi Günzberg hakkındaki karar da dâhil olmak üzere; yazısında ondan fazla karar metnini sunmaktadır.

Rıfat Bali ise, *Sarayın ve Cumhuriyetin Dişçibaşısı Sâmi Günzberg* (Kitabevi, İstanbul, 2007) adlı kitabında; benim Günzberg hakkında kitabımda verdiğim bilgileri genişletmekte ve Âli Karar Heyeti'nden nasıl beraat kararı aldığını da nakletmektedir. Kitabında şu bilgileri vermektedir:

“Bu karar üzerine Sâmi Bey; **Tazallümnâme** başlıklı risâleyle [yazar kitabının sonunda 1925 târîhli bu risâlenin transkripsiyonunu da vermektedir]; TBMM'ye başvuracak ve karâra itirâz edecekti. (...) Âli Karar Heyeti; (...) birçok eski vekil ile yüksek düzeyde memurun tanıklıklarını dinledikten ve

belgeleri inceledikten sonra; Sâmî Bey'in şerefli bir zâbit olup; vatanî görevini her zaman yerine getirdiği sonucuna varacak ve beraatine karar verecekti. Âli Karar Heyeti, iftirâda bulunanları da, Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikâyet etti. Bu karar üzerine; İstanbul'daki askerî hükümet, Müdâfaai Millîye Vekâleti'nin Millî Mücâdele sırasındaki hizmetleri nedeniyle Sâmî Bey'e istiklâl madalyası vermesini istedi. [Başbakan] İsmet [Inönü] Paşa, Sâmî Günzberg'i şahsen kutlayacak ve kararın Türkiye Cumhuriyeti'nde adâletin hâkim olduğunu kanıtladığını söyleyecekti. 14 Nisan 1929 târihinde imzâlanan kararnâmeyle de, Günzberg'in itibârî îade edilecek ve emeklilik maaşının yeniden bağlanmasına karar verilecekti" (s. 65-67).

Heyeti Mahsusalar konusunda çok daha bütünsel ve kapsamlı bir araştırma ise, çok kısa bir süre önce yayınlandı: Âsaf Özkan'ın (doktora tezi olarak 2011 yılında tamamladığı) **II. Meşrûtiyet'ten Cumhuriyete Askerî ve Mülkî Bürokraside Tasfiyeler: Askerî ve Mülkî Heyeti Mahsusalar**, (Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 2014) adlı çalışması; bu dönem içinde ortaya çıkan yegâne kapsamlı araştırmadır.

Her ne kadar bu çalışmanın kapsamının neredeyse yarıya yakını, benim kitabımda ele aldığım dönemden öncesine âid ise de; Cumhuriyetten sonrasına ilişkin olarak çok sayıda yeni arşiv belgesinin sunulması dikkat çekicidir.

Ayrıca, Özkan, dikkatli ve özenli bir araştırmacı olarak, kitabımdaki iki yanlış da bu vesile ile düzeltmeye imkân vermektedir. Kendisine bu yanlışlarımı kitabında düzeltmesinden dolayı teşekkür ederim...

Bir anlamda burayı, eski kitaplarda olduğu şekliyle, bir hatâ-sevap cetveli gibi kullanıyorum!

(a) Kitabımın 164-165. sayfalarında [bu baskıda s. 176-177] sözünü ettiğim konuyu eksik bıraktığım ve bu nedenle de yanlış yorumladığım ve değerlendirdiğim ortaya çıkıyor. Şöyle ki;

"[Cemil Koçak], Mustafa Nûri Efendi'nin Başvekâlet'e gönderdiği yazısının Türkçe çevirisini aynen vermiştir. Ancak, bu yazının kendisine havâle edilmesi üzerine, Müdâfaai Millîye Vekâleti tarafından Başvekâlet'e gönderilen ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde aynı dosyada bulunan 19 Ekim 1926 târihli yazıdan hiç bahsetmemektedir. Koçak, ikinci yazıyı dikkate almadığı için; Heyeti Mahsusa kararlarını düzelten kurumun

Müdâfaai Milliye Vekâleti olabileceğini belirtmektedir. Buradan da yola çıkarak; Müdâfaai Milliye Vekâleti'nin 25 Eylül 1925 târihli kânunun 9. maddesinin kendisine verdiği yetkiyle, Heyeti Mahsusa kararlarını yeneden gözden geçirerek, onayladığı yorumunda bulunmaktadır. Ayrıca, dilekçe sâhibinin uğradığı mağduriyetin giderilmesine yönelik isteğine de ne yolda cevap verildiği hakkında bilgi bulunmadığını ifâde etmektedir.

Halbuki, Cemil Koçak, eserinin 166. sayfasında [bu baskıda s. 178], bu kez Mustafa Nûri Efendi'nin dilekçesi üzerine; Müdâfaai Milliye Vekâleti'nin verdiği cevâbın Türkçe çevirisini vermiştir. Ancak bu kez de aynı dosyada olmasına rağmen, Mustafa Nûri Bey'in dilekçesinin olmadığını belirtmektedir. Buradan da Müdâfaai Milliye Vekâleti'nin cevâbını bağımsız olarak değerlendirdiği için; bu belgeden Heyeti Mahsusa kararlarına itirâz etmenin mümkün olduğunu anlaşıldığını; ancak bu örnekte itirâzın olumsuz sonuçlandığını ifâde etmektedir (s. 166-167) [bu baskıda s. 178-179].

Halbuki, bu iki belge birlikte değerlendirildiğinde; Mustafa Nûri Efendi'nin önceden verilen askerlikten ilişığının kesilmesi kararının daha sonra Heyeti Mahsusa tarafından düzeltilindiği; ancak İstanbul'daki hizmetlerinin karşılığı olarak taltif edilme isteğinin reddedildiği anlaşılmaktadır." (s. 387-388)

Burada yaptığım önemli yanlışın yalnızca bir gözden kaçırma olmadığını belirtmek durumundayım... Asıl yanlış; gözden kaçırduğum vesika nedeniyle; aceleci davranıp, yanlış ve hatalı bir yolda ve değerlendirmede bulunmamdır!

(b) Gelelim, ikinci yanlışına...

"Cemil Koçak, eserinde (s. 208) [bu baskıda s. 220], bu itirazları; 'ilgili yasa gereğince (...) Âli Karar Heyeti'nin görev süresi içinde haklarında karar alınması mümkün olamamış kişilerin dosyalarının Şûrâyı Devlet (Danıştay) Mülkiye Dâiresi tarafından altı ay içinde kesin karâra bağlanması öngörülmüştü ve bu durumda olanların itirazlarının incelenmesi yeniden mümkün olabilecekti.' şeklinde değerlendirmektedir (s. 208) [s. 220]. Halbuki, (...) Âli Karar Heyeti'nin görev süresi içerisinde sonuçlandıramadığı evrâkın Şûrâyı Devlet Mülkiye Dâiresi'ne tevdi edilmesi, 26 Ekim 1933 târih ve 2330 sayılı af kânununun 12. maddesinin gereği idi.

Ancak, aynı maddenin diğer bir ilkesi de; Şûrâyı Devlet Mülkiye Dâiresi'nin kendisine verilen Âli Karar heyeti evrâkını altı ay içinde tamamlamasını öngörüyordu. Af kânunu, 28 Ekim 1933'de yürürlüğe girdiğine